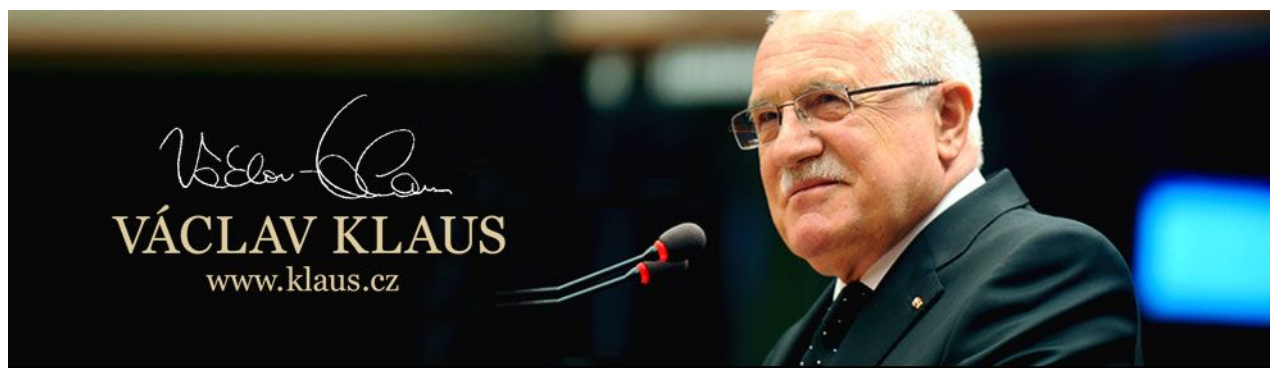

Rozhovor Václava Klause pro deník Právo

klaus.cz/clanky/5163

[Hlavní strana](#) » [Rozhovory](#) » Rozhovor Václava Klause pro...

Rozhovory, 24. 4. 2023

Vládu kritizujete, v dřívějším rozhovoru jste ji dokonce označil za nejhorší v dějinách. Není to nadnesený výraz?

Musím říci, že si z této vlády absolutně zoufám, je to naprostá tragédie. Naše země se propadá někam, kam se propadat určitě neměla. A to kvůli naprosté pasivitě této vlády, která byla zvolena už před devatenácti měsíci, a za tu dobu od ní nevidíme nic jiného než neuvěřitelný aktivismus vůči Ukrajině.

Přístup vlády k Ruskem napadené Ukrajině, který nazýváte aktivismem, není podle Vás namístě?

Tato vláda není vládou ukrajinskou, ale vládou českou. Musí primárně prosazovat české zájmy, nikoli ukrajinské.

Toto je sice oblíbený evergreen, že vláda pomáhá Ukrajincům, a ne Čechům, ale když se podíváte na vládní výdaje, které zveřejnilo například ministerstvo práce, tak tam jasně uvidíte, že na Ukrajince šel jen zlomek finanční pomoci v porovnání s českými občany.

Že by mělo jít na ukrajinské občany v absolutních číslech více než na české, to snad nemohlo nikoho ani napadnout. Zřejmě zveřejňují konkrétní položky, které se platí z rozpočtu tohoto resortu, ale je tam toho ještě strašně moc z jiných ministerstev. Nevím, jestli počítali i výdaje ministerstva školství, zdravotnictví, nemluvě o ministerstvu obrany.

Podle vás by Česko nemělo vojensky pomáhat Ukrajině?

Nikdy nezapomenu na to, když pan ukrajinský velvyslanec řekl, že ČR je lídrem v dodávkách zbraní. Pro to, abychom byli lídrem, nevidím sebemenší důvod.

To jsme se neměli postavit na pomoc napadené zemi?

Netušil jsem, že budeme dělat rozhovor o válce na Ukrajině. Ale nedávno jsem četl citát, že každá válka v dějinách má svou předhistorii a svou následnou interpretaci. To bychom se museli pustit do debaty o té předhistorii, která tu vlastní válku staví do jiného světla.

Řekl jste, že si ze současné vlády zoufáte. Nepřebrala ale tuto zemi ve velmi zoufalé situaci? Bylo to na konci covidové pandemie, hned poté začala válka na Ukrajině a s ní související energetická krize.

Země po Babišově vládě nebyla v nejhorší situaci. Měla našlápnuto určitým směrem, a Babišova vláda, byť s neuvěřitelnou paní Maláčovou, se do covidu chovala vcelku normálně.

To, jak se minulá vláda zachovala za covidu, bylo pro mě nepříjemně nadsazené, ale mám k tomu dva dodatky. Nebyla v tom sama, totéž udělaly v podstatě všechny vlády ve srovnatelných zemích světa. A za druhé, Babišova vláda to nedělala v rozporu s tehdejšími názory opozičních politiků, kteří dneska tvoří pětikoalici. Naopak, ti nonstop kritizovali, že vláda málo pomáhá, málo vydává a podobně.

Řekl jste, že by vláda měla víc škrtnout výdaje a že by měl někdo říct, že jsme si žili nad poměry a lidé si musí utáhnout opasky. Ale takového politika by lidé v situaci, kdy mnoho z nich nemá na zaplacení energií, asi ukamenovali.

Politici jsou politiky proto, aby prosazovali správná řešení, a nikoli řešení, za která jim bude tleskáno. Pětikoalice je tragická právě v tom, že se snaží dělat jen věci, za které jim bude tleskáno, a protože takových věcí moc není, tak nedělá nic.

Není nic, na co bych si vzpomněl, že tato pětikoalice udělala. Nenapadá mě nic, za co bych jim měl tleskat, ať v domácí politice, v zahraničí, nebo v politice vůči EU. Jakoukoli šanci být v českém předsednictví EU aspoň trochu víc slyšení jsme totálně propásli kvůli poklepání na ramenu, že jsme věrnými následovníky Bruselu, paní von der Leyenové a pana Timmermanse.

Vláda nebyla schopná se zpěčovat Green Dealu a jeho jednotlivým excesům. Teď mírně protestuje proti takovým věcem, jako je zákaz spalovacích motorů, a raduje se z naprosto nereálného snu o syntetických palivech. Tomu tleskat opravdu nemohu.

Jak může vláda bojovat například proti zdražování potravin, existují vůbec účinné nástroje?

Samozřejmě že existují. Je naprostou hloupostí myslet si, že budu bojovat s jednotlivými zeměmi a jednotlivými obchodními řetězci. To je naprosto dětinská hra, nepochopení toho, o co v naší situaci celkové inflace jde. Že se potraviny vezou s ostatními cenami a že rozhýbání cen znamená ztrátu pevných bodů, měřítek a možnost zvýšit libovolně ceny čehokoliv, to je globální situace jménem inflace. Jestli pan ministr zemědělství Nekula nechápe, že to nevyřeší tím, že si svolá hlavní potravináře, a předseda vlády a ministr financí ho v

tom nechají, to je tragické. My nemáme žádnou potravinářskou krizi, to je naprostý nesmysl. My jsme dopustili rozpoutání inflace, rostou ceny všeho, včetně potravin.

Ptal jsem se, co s tím...

Pokud se ptáte na účinné nástroje – porazit inflaci jako zásadní ekonomický a společenský fenomén bojem s jednotlivými cenami je hra dětí na písečku. Inflace se musí porazit tam, kde vznikla, a ona vznikla vytvořením nadměrného množství peněz v ekonomice a vytvořením nadměrné agregátní poptávky, vůči které stojí nedostatečná nabídka.

Byla vytvořena inflační mezera, tu je potřeba odstranit. To jsou elementární, učebnicové pravdy, které nemůžeme popírat, ale pan ministr Nekula a spolu s ním celá vláda si to myslí.

Řekl jsem sice celá vláda, ale tato entita u nás ani neexistuje. U nás máme ve vládě strany, které se nechovají jako vládní strany.

Nevměšují se do základních témat.

Pětikoalice jako celek vůbec nepřejímá debatu o inflaci. Vyjadřuje se k ní, a řekl bych, že nedokonale a nedostatečně, ODS a trochu pan Jurečka z KDU-ČSL. Od Pirátů, STAN nebo TOP 09 jsem výrok k inflaci neslyšel. V rámci lidové strany, která se nikdy nevyjadřuje k ničemu zásadnímu, o tom mluví jeden izolovaný ministr. Tudy cesta nevede. Účinné nástroje boje s inflací jsou, ale nejsou to zásahy na mikroúrovni.

Vláda chce v oblasti potravin nechat působit trh, to by vám přece jako pravicovému ekonomovi mohlo být blízké.

Trh je věc jedna, ale vedle trhu existuje jeden velký subjekt, který trh zásadním způsobem ovlivňuje. To je stát neboli vláda na straně jedné a centrální banka na straně druhé. Říct, že to vyřeší trh, a stát s těmito dvěma hlavami bude z obliga, je legrační.

Inflaci trh nevyřeší nikdy. Respektive vyřeší ji za předpokladu nějakého chování těchto dvou hlav státu, vlády a centrální banky. Nerozumím tomu, jak to vůbec může některý politik nechápat nebo popírat.

Může si vláda vůbec dovolit dělat skutečně nepopulární kroky? Vládní politici chtějí být v dalším období znovu zvoleni.

To je samozřejmě obecná tragédie. Tato vláda se dosud ani nesnaží něco dělat, i když možná teď, po devatenácti měsících, začíná někomu něco docházet. Na to, aby se udělala skutečně radikální a razantní opatření na snížení deficitu, je potřeba shoda, a tu já nevidím.

Některé strany budou zřejmě mlčet a hrát roli černého pasažéra, který se veze ve vlaku zadarmo. Zvláště Piráti, STAN a lidovci se skutečně vezou a neplatí cenu jízdenky. Než se toto obrátí, řešení nevidím. Ani si nemyslím, že se to obrátí, když vidím představitele těchto stran.

Také jste byl předsedou koaliční vlády a také se tam některé strany chovaly, jako by byly v opozici. Nevěříte premiéru Fialovi, že chce konsolidovat veřejné finance?

To bez radikálních rozpočtových škrtnů není možné, to je učebnicová pravda, na které musím trvat.

Je možné tyto radikální škrty udělat v současné, napjaté situaci?

Přijímáme tedy šílenství covidových lockdownů a nadnákladů, které v naší společnosti vznikly, a přesto můžeme jít dál, jako by se nechumelilo? Chumelí se, a proto se musí teď něco škrtnout. Nemůžeme přijímat všechny šílenosti Green Dealu a předpokládat, že v jiných oblastech se můžeme chovat tak, jako by žádný Green Deal nebyl. Vyžaduje to radikální škrty.

Správně jste připomněl mou trojkoaliční vládu. Bylo to obtížné, ale v ní aspoň měla ODS dominantní postavení.

A teď ho podle vás nemá?

Teď ho takové nemá. Je jasné, že v pětikoalici, kde je spousta černých pasažérů, je jediná možnost. Místo hádek o detaily, tedy jestli více škrtnout učitelům, policistům, akademii věd a dál, udělat triviální řešení, plošné škrty. Omílám tuto větu už dva roky, pořád ji nikdo z relevantních politiků nechce přijmout.

Nevedlo by to, co říkáte, k nepokojům? Už teď tu máme desítky tisíc lidí, kteří proti vládě protestují.

Pokud se tito demonstrující nebudou schopni přeměnit v relevantní politickou sílu, která by byla schopná fungovat v systému parlamentní demokracie, pak tuto vládu neohrozí. Budou ji otravovat, komplikovat jí život a dávat jí důvody dělat hloupé kroky, protože se musí zabývat vyklízením demonstrantů kempujících před Strakovkou, ale nic podstatného neudělají.

Věřím, že v naší zemi je spousta lidí, které štve to či ono, a kvůli tomu jsou nespokojeni. Ale nevěřím, že existuje systémová nespokojenost, která by se přeměnila v politickou sílu. Nic takového u nás není.

Kdyby došlo na plošné tvrdé škrty, jak říkáte, mohla by taková systémová nespokojenost přijít.

Míru tvrdosti si vláda musí zvolit k obrazu svému. Já bych asi byl tvrdší než Fiala. Plošný škrty má jednu neuvěřitelnou výhodu, která zatím ještě nenastala – dává obrovský signál. Říkat, že je potřeba konsolidovat veřejné finance, není signál. To je fráze, která se lacině vysloví v pořadu pana Moravce, ale škrty se dá rezolutní signál, že něco vážného nastává.

Vláda podle uniklého dokumentu zvažuje zvyšování DPH u řady komodit. To takovým signálem není?

Dvě věci. Předseda vlády ve vašem rozhovoru řekl, že nic nerozhodli a všechno to jsou jen spekulace, odhady, doporučení NERV a tak dále. Popřel to, podrazil svého ministra financí, protože to nebyl jen uniklý materiál, byly to i výslovné výroky ministra financí. Fiala podrazil Stanjuru, aby mohl v klidu odjet na výlet do Asie.

Já jsem zásadně proti zvyšování všech daní. Je to v rozporu s mou představou o nezbytnosti plošného zásahu. Odmítám zvyšování daní v této chvíli, protože je to falešná hra vlády. Škrt zabolí okamžitě, ale zvyšování daní, zejména DPH, není jasná věc.

Když se zvýší DPH, tak bude či nebude zakalkulována do cen, a spotřebiteli nebude jasné, zda jde o zvýšení ceny kvůli inflaci, nebo kvůli administrativnímu zásahu vlády.

Hraní si s daněmi je mikrohra. Vláda tím říká, že chce víc peněz přesouvat do rukou státu od občanů, a to je v zásadním rozporu s mou ekonomickou a životní filozofií, která chce co nejméně státu a co nejvíce svobody jednotlivého občana. Vláda chce zvyšovat roli státu. Nikdy v historii to pravicová vláda nedělala, ale tahle vláda nemá s pravicovostí nic společného. Chová se standardně levicově, když chce zvýšit roli státu ve společnosti.

Kde by vláda měla konkrétně škrtat?

Všude. Teď nemůžeme začít hledat výjimky, kde by to méně bolelo, to by znamenalo, že nechce udělat nic. Teď je potřeba obrátit gard. Říci, ano, uděláme plošné škrtky o tolik a tolik procent, a vláda by se měla pokusit vychytat největší tvrdosti, ke kterým by to vedlo, a ty tvrdosti se pokusit eliminovat.

Měla by tedy vláda vzít peníze třeba zdravotníkům, učitelům?

Odmítám odpovědět. Nejdřív diskutujme o tom, že chceme redukovat výdaje státu, a když nemáme připravené systémové reformy, musíme dělat plošné škrtky.

Důležitý je ale sociální smír.

Pro každou vládu na světě je dobré, když je pohoda ve společnosti, to samozřejmě. Já mám zkušenosti z vládnutí a role ministra financí, pro mě to nejsou teoretické argumenty. Věděl jsem, že po roce 1989 musím udělat radikální změny, abych nesklouzl do hyperinflace, která proběhla v mnoha postkomunistických zemích. K tomu jsem musel přiškrtit státní výdaje.

Radikálním krokem pro mě bylo zrušení záporné daně z obrátu. Škrtil jsem jedním zásahem něco, co vedlo k desetiprocentní inflaci. Okamžitě jsme k tomu vytvořili protidávku pro rodiny s dětmi, ale škrť byl první krok.

Najednou jsme zjistili, že největší navýšení ceny bylo u sunaru, hned druhý den. Jako vláda jsme si kladli otázku, jestli jsme to mohli předvídat. Já mám sociální citění a mrzelo mě, že jsme tuto jednotlivost neodhalili.

Jaké politické straně byste nyní dal hlas? Sám jste řekl, že jste v komunálních volbách volil SPD. To nyní jedná o spojení s Trikolorou, kterou založil váš syn, a poté odešel. Bylo by pro vás takové spojení zajímavé?

Vzhledem k tomu, že u nás ještě nemáme zavedenu tzv. korespondenční volbu, hlasování není veřejné a zůstává zatím tajné. Určitě bych ale nevolil ani jednu ze stran současné vládní pětikoalice.

O novém prezidentovi Petru Pavlovi jste nedávno prohlásil, že je jen produktem nového systému. Jak jste to myslel?

Nevím, jestli jsem mluvil o systému. Řekl jsem, že je produktem dnešní doby, progresivistických tlaků, které u nás vítězí a které zpochybňují zásadní předpoklady, které jsme po roce 1989 zaváděli. Není tvůrcem těchto postojů, to bychom mu dávali nadlidskou úlohu. Je pasivním produktem této situace.

Jak hodnotíte některé konkrétní kroky nového prezidenta? Někteří senátoři si nyní stěžovali, že s nimi předem nekonzultoval návrhy na ústavní soudce.

Jedna věc jsou jeho výroky, které byly na počátku velmi aktivistické, a teď, když mu dochází, co ta funkce znamená, se trochu zmírňují.

Prvním konkrétním krokem jsou návrhy na ústavní soudce. Považuji za trochu úsměvné, že jde zejména o návrhy typu Antizeman. Pan soudce Baxa jistě kvalifikaci má, já bych ho tedy nevybral, ale je to legitimní osoba s dostatečným kreditem. Ústavním soudcem by rozhodně být mohl.

Že se senátoři cítí poškozeni, že jim něco bylo slibováno? Senát vždy chtěl tyto věci konzultovat předem, ale Ústava říká, že soudce navrhuje prezident republiky. Je to jen snaha Senátu zvýšit svoji roli.

Německo právě odstavilo poslední tři jaderné elektrárny. Byť to rozhodnutí padlo už před delší dobou, co na něj říkáte?

Je možné zbavit se všech elektráren, uhlí, jakýchkoli fosilních paliv a naskočit na hloupou zelenou kartu zrušení jaderné energetiky. Já jsem vydupal ze země Temelín, tak samozřejmě řeknu, že je to nekonečná hloupost.

V Německu den za dnem narůstá silný protitlak. Němečtí politikové neřekli, že jediné řešení zbavení se jaderné energie je buď přidělové hospodářství, nedostatková politika, nekonečné zvyšování cen, nebo rušení automobilové dopravy.

S hloupou hrou na syntetická paliva vzniká obří potřeba zesílení výroby elektrické energie. Čtu články o tom, že zavést syntetická paliva by vyžadovalo tři až jedenáct nových Temelínů.

Varianta je vrátit se do doby kamenné a o to někteří šílení zelení usilují. Když čtu dnes a denně návrhy, že největším nepřítelem planety je člověk a optimální hranice by byla jeden a půl miliardy lidí

na Zemi, tak tyto lidi je třeba buď nebrat vážně, nebo je naopak potřeba je brát až příliš vážně, protože mohou připravovat něco, aby se počet lidí na Zemi skutečně snížil.

Jan Martinek, Deník Právo, 24. 4. 2023

Copyright © 2010, Václav Klaus. Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího písemného souhlasu není dovoleno další publikování, distribuce nebo tisk materiálů zveřejněných na tomto serveru.

Připomínky a dotazy technického charakteru směřujte laskavě na adresu webmaster@klaus.cz.

Web pohání [Nette Framework](#).